

Saeima ir pieņēmusi un Valsts
prezidents izsludina šādu likumu:

Energoapgādes izmaksu valsts atbalsta likums

I nodaļa Vispārīgie noteikumi

1. pants. Likumā lietotie termini

Šajā likumā lietotie termini atbilst Elektroenerģijas tirgus likumā un Enerģētikas likumā lietotajiem terminiem, ja šajā likumā nav noteikts citādi.

2. pants. Likuma mērķis un darbības joma

(1) Šā likuma mērķis ir mazināt ar energoresursu cenu pieaugumu saistīto negatīvo sociālekonomisko ietekmi uz mājāsaimniecību ar zemu un vidēji zemu ienākumu līmeni labklājību.

(2) Likums nosaka valsts atbalsta (turpmāk — atbalsts) pasākumus, kas mazina energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma izraisīto negatīvo ietekmi uz mājāsaimniecībām ar zemu un vidēji zemu ienākumu līmeni, un nosacījumus, ar kādiem šīm mājāsaimniecībām tiek piemērots atbalsts maksas samazinājumam par šādiem patērētajiem energoresursiem:

- 1) par patērēto dabasgāzi, kas tiek izmantota siltumenerģijas ražošanai, kalendāra mēnešos, par kuriem tiek piemērots atbalsts, — apkures sezonā laikposmā no kārtējā gada 1. oktobra līdz 30. aprīlim;
- 2) par patērēto siltumenerģiju apkures sezonā laikposmā no kārtējā gada 1. oktobra līdz 30. aprīlim;
- 3) par patērēto elektroenerģiju, kas tiek izmantota siltumenerģijas ražošanai, kalendāra mēnešos, par kuriem tiek piemērots atbalsts, — apkures sezonā laikposmā no kārtējā gada 1. oktobra līdz 30. aprīlim;
- 4) par patērēto elektroenerģiju kalendāra mēnešos, par kuriem tiek piemērots atbalsts, — par pirmajām patērētajām 100 kilovatstundām mēnesī visa kalendāra gada ietvaros;
- 5) par patērētajām koksnes granulām, koksnes briketēm, malku, sašķidrināto naftas gāzi un dīzeļdegvielu (turpmāk — decentralizētais kurināmais) laikposmā no kārtējā gada 1. oktobra līdz 30. aprīlim.

(3) Ministru kabinets lemj par periodu, kurā piemērojams atbalsts maksas samazinājumam par šā panta otrajā daļā minētajiem patērētajiem energoresursiem.

(4) Likums nosaka energoresursu izmaksu kompensācijas informācijas sistēmā (turpmāk — informācijas sistēma) iekļaujamās informācijas apjomu, kārtību, kādā šajā likumā minētās personas un institūcijas nodrošina šīs informācijas apriti, kā arī datu apstrādes noteikumus.

3. pants. Likuma mērķgrupa un tās noteikšanas kārtība

(1) Mājsaimniecība šā likuma izpratnē ir vienā Latvijas Republikas adresē deklarētās un reģistrētās personas, kā arī Ukrainas civiliedzīvotāji, kuriem Latvijas Republikā piešķirts pagaidu aizsardzības statuss un kuriem šajā adresē ir norādītā dzīvesvietas adrese.

(2) Šā likuma mērķgrupa ir mājsaimniecība ar zemu un vidēji zemu ienākumu līmeni — mājsaimniecība, kuras ienākumi uz vienu mājsaimniecības locekli mēnesī un kopējie izdevumi par mājokli uz vienu mājsaimniecības locekli mēnesī atbilst Ministru kabineta noteiktajam apmēram atbalsta saņemšanai maksas samazinājumam par šā likuma 2. panta otrajā daļā minētajiem patērētajiem energoresursiem.

(3) Šā likuma 2. panta otrajā daļā norādīto atbalstu nepiešķir personām, kurām piemērotas starptautiskās vai nacionālās sankcijas vai būtiskas finanšu tirgus intereses ietekmējošas Eiropas Savienības vai Ziemeļatlantijas līguma organizācijas dalībvalsts noteiktās sankcijas.

(4) Ministru kabinets nosaka, kas ir šā panta otrajā daļā minētie mājsaimniecības kopējie izdevumi par mājokli, kā arī šo izdevumu aprēķināšanas nosacījumus un kārtību, kādā tiek noteiktas šā likuma mērķgrupā ietilpstošās mājsaimniecības, kuras ir tiesīgas saņemt atbalstu maksas samazinājumam par šā likuma 2. panta otrajā daļā minētajiem patērētajiem energoresursiem.

4. pants. Atbalsta piemērošanā iesaistīto personu un institūciju pienākumi un tiesības uz kompensāciju

(1) Energoapgādes komersantiem (elektroenerģijas tirgotāji, dabasgāzes tirgotāji un centralizētās siltumapgādes pakalpojuma sniedzēji) ir pienākums piemērot atbalstu mājsaimniecībai ar zemu un vidēji zemu ienākumu līmeni maksas samazinājumam par šā likuma 2. panta otrās daļas 1., 2. un 4. punktā minētajiem patērētajiem energoresursiem.

(2) Pašvaldībai, kuras administratīvajā teritorijā atrodas mājsaimniecība ar zemu un vidēji zemu ienākumu līmeni, tiek deleģēts valsts pārvaldes uzdevums piemērot atbalstu šai mājsaimniecībai maksas samazinājumam par šā likuma 2. panta otrās daļas 3. un 5. punktā minētajiem patērētajiem energoresursiem.

(3) Pārvaldniekam, kas veic pārvaldīšanas darbības daudzdzīvokļu dzīvojamā mājā, kurā ir mājsaimniecības, vai dzīvojamās mājas īpašniekam, kurš dzīvojamo māju izīrē mājsaimniecībai, vai dzīvojamo telpu grupas īpašniekam, kurš dzīvojamo telpu grupu izīrē mājsaimniecībai, ir pienākums piemērot atbalstu mājsaimniecībai ar zemu un vidēji zemu ienākumu līmeni maksas samazinājumam par šā likuma 2. panta otrās daļas 1., 2., 3. un 4. punktā minētajiem patērētajiem energoresursiem tās rēķinos tādā apjomā, kādā tas ir piešķirts.

(4) Valsts kompensē energoapgādes komersantiem un pašvaldībām tādu kopējo atbalsta apmēru, kādu attiecīgajā periodā energoapgādes komersanti un pašvaldības piemērojušas mājsaimniecībām ar zemu un vidēji zemu ienākumu līmeni.

(5) Valsts kompensē pašvaldībām administratīvās izmaksas par katra tāda iesnieguma izskatīšanu, ar kuru tiek pieprasīts sniegt likumā noteikto atbalstu.

5. pants. Nosacījumi atbalsta saņemšanai un Ministru kabineta kompetence

(1) Atbalstu maksas samazinājumam par patērēto elektroenerģiju, tostarp elektroenerģiju, kas tiek izmantota siltumenerģijas ražošanai, dabasgāzi un siltumenerģiju ir tiesīga saņemt mājsaimniecība ar zemu un vidēji zemu ienākumu līmeni, kurai ir elektroenerģijas, dabasgāzes vai siltumenerģijas pieslēgums un kurai tās dzīvesvietas adresē ir noslēgts elektroenerģijas tirdzniecības līgums, dabasgāzes tirdzniecības līgums vai līgums par siltumenerģijas piegādi.

(2) Atbalstu maksas samazinājumam par patērēto decentralizēto kurināmo ir tiesīga saņemt mājsaimniecība ar zemu un vidēji zemu ienākumu līmeni, kura siltumenerģijas ražošanai mājoklī izmanto siltumenerģijas ražošanas iekārtas, kas darbināmas ar decentralizēto kurināmo.

(3) Ministru kabinets nosaka:

1) nosacījumus, ar kādiem mājsaimniecībām sniedzams atbalsts maksas samazinājumam par šā likuma 2. panta otrajā daļā minētajiem patērētajiem energoresursiem, sniedzamā atbalsta apmēru, kā arī šā atbalsta finansēšanas un uzraudzības kārtību;

2) nosacījumus un kārtību, kādā energoapgādes komersantiem tiek kompensēts mājsaimniecībām piemērotais

atbalsts maksas samazinājumam par šā likuma 2. panta otrās daļas 1., 2. un 4. punktā minētajiem patērētājiem energoresursiem, un izmaksātās kompensācijas uzraudzības kārtību;

3) nosacījumus un kārtību, kādā pašvaldībai tiek kompensēts mājāsaimniecībām piemērotais atbalsts maksas samazinājumam par šā likuma 2. panta otrās daļas 3. un 5. punktā minētajiem patērētājiem energoresursiem, un izmaksātās kompensācijas uzraudzības kārtību;

4) nosacījumus un kārtību, kādā elektroenerģijas tirgotājs un dabasgāzes tirgotājs piemēro atbalstu mājāsaimniecības lietotājam, kā arī lietotājam, kura objekts ir daudzdzīvokļu dzīvojamā māja, kurā ir mājāsaimniecības, ja mājāsaimniecības lietotājs vai lietotājs, kura objekts ir daudzdzīvokļu māja, kurā ir mājāsaimniecības, saņem pēdējās garantētās piegādes pakalpojumu.

II nodaļa

Informācijas aprīte un datu apstrādes noteikumi informācijas sistēmā

6. pants. Mājāsaimniecību atbilstības novērtējums

(1) Mājāsaimniecību atbilstību šā likuma 3. panta otrajā daļā minētajai mērķgrupai kalendāra mēneša ietvaros nosaka informācijas sistēma, kuras uzturēšanas un pārziņa funkcijas veicējs ir Būvniecības valsts kontroles birojs (turpmāk — birojs). Informācijas sistēma apstrādā un uzskaita visu šā likuma 3. panta pirmajā daļā minēto fizisko personu datus.

(2) Šā likuma 7. panta astotajā daļā minēto reģistru pārziņu datus, kas tiek iesniegti informācijas sistēmā, birojs neverificē citos datu reģistros.

(3) Informācijas sistēmas saskaņā ar šā panta pirmo daļu veiktā aprēķina pareizību un attiecīgi mājāsaimniecības atbilstību šā likuma 3. panta otrajā daļā minētajai mērķgrupai mājāsaimniecības loceklis var apstrīdēt birojā un pārsūdzēt administratīvajā tiesā Administratīvā procesa likumā noteiktajā kārtībā.

(4) Par informācijas sistēmā šā likuma 7. panta astotās daļas 1., 2., 3., 4., 5. un 6. punktā minēto datu pārziņu nodoto personas datu pareizību mājāsaimniecības loceklis var pārliecināties, vēršoties ar iesniegumu pie attiecīgā datu pārziņa.

7. pants. Datu pārraide un apmaiņa informācijas sistēmā

(1) Birojs informācijas sistēmā apstrādā šā likuma 3. panta pirmajā daļā minēto fizisko personu identifikācijas datus, datus par ienākumiem un datus par fiziskās personas dzīvesvietas adresi, lai veiktu mājāsaimniecības vidējo ienākumu uz vienu mājāsaimniecības locekli aprēķinu un identificētu Latvijas Republikas adreses, kurās ir mājāsaimniecības, kas atbilst šā likuma 2. panta otrajā daļā noteiktā atbalsta saņemšanai.

(2) Birojs informācijas sistēmā apstrādā elektroenerģijas sadales sistēmas operatora, kurš ir vienotās elektroenerģijas sadales sistēmas operatoru datu apmaiņas platformas pārzinis (turpmāk — elektroenerģijas sadales sistēmas operators), dabasgāzes sadales sistēmas operatora un siltumapgādes komersantu datus par elektroenerģijas un dabasgāzes tirgotājiem un adresēm, kurās ir elektroenerģijas, dabasgāzes un centralizētās siltumapgādes pieslēgums, lai identificētu tās Latvijas Republikas adreses, kurās ir mājāsaimniecības, kuras atbilst šā likuma 2. panta otrajā daļā noteiktā atbalsta saņemšanai un kurām tiek sniegta elektroenerģijas tirdzniecības, dabasgāzes tirdzniecības vai centralizētās siltumenerģijas pakalpojums.

(3) Elektroenerģijas sadales sistēmas operators un dabasgāzes sadales sistēmas operators no informācijas sistēmas saņem un apstrādā attiecīgā operatora pārvaldībā esošās Latvijas Republikas adreses, kurās ir elektroenerģijas vai dabasgāzes pieslēgums, ar identifikatoru adresēm, kurās ir identificētas šā likuma 3. panta otrajā daļā norādītās mājāsaimniecības, lai informētu elektroenerģijas tirgotājus un dabasgāzes tirgotājus par mājāsaimniecībām, kurām ir piešķirams šā likuma 2. panta otrās daļas 1. un 4. punktā minētais atbalsts.

(4) Siltumapgādes komersanti no informācijas sistēmas saņem un apstrādā Latvijas Republikas adreses, kurās ir siltumapgādes pieslēgums, ar identifikatoru adresēm, kurās ir identificētas šā likuma 3. panta otrajā daļā norādītās mājāsaimniecības, lai piešķirtu šā likuma 2. panta otrās daļas 2. punktā minēto atbalstu.

(5) Elektroenerģijas tirgotāji un dabasgāzes tirgotāji no elektroenerģijas sadales sistēmas operatora un dabasgāzes sadales sistēmas operatora saņem un apstrādā Latvijas Republikas adreses, kurās ir elektroenerģijas un dabasgāzes

pieslēgums, ar identifikatoru adresēm, kurās ir identificētas šā likuma 3. panta otrajā daļā norādītās mājāsaimniecības, lai piešķirtu šā likuma 2. panta otrās daļas 1. un 4. punktā minēto atbalstu.

(6) Pašvaldības no informācijas sistēmas saņem un apstrādā visas attiecīgās pašvaldības administratīvajā teritorijā esošās adreses ar identifikatoru adresēm, kurās ir identificētas šā likuma 3. panta otrajā daļā norādītās mājāsaimniecības, lai piešķirtu šā likuma 2. panta otrās daļas 3. un 5. punktā minēto atbalstu.

(7) Birojs no informācijas sistēmas saņem un apstrādā visu šā likuma 3. panta pirmajā daļā minēto fizisko personu identifikācijas datus, datus par ienākumiem un datus par fiziskās personas dzīvesvietas adresi, lai sniegtu fiziskajai personai informāciju par attiecīgās fiziskās personas mājāsaimniecības atbilstību šā likuma 3. panta otrajā daļā minētajam nosacījumam.

(8) Lai veiktu mājāsaimniecības vidējo ienākumu uz vienu mājāsaimniecības locekli aprēķinu un identificētu Latvijas Republikas adreses, kurās ir mājāsaimniecības, kas atbilst šā likuma 2. panta otrajā daļā noteiktā atbalsta saņemšanai, birojs informācijas sistēmā no norādītajiem pārzīņiem par šā likuma 3. panta otrajā daļā minēto fizisko personu saņem šādu informāciju:

- 1) no Valsts ieņēmumu dienesta — fiziskās personas identifikācijas datus un informāciju par šīs personas ienākumiem;
- 2) no Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras — fiziskās personas identifikācijas datus un informāciju par šai personai izmaksātajiem pabalstiem un pensijām;
- 3) no Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes — fiziskās personas identifikācijas datus un datus par šīs personas dzīvesvietas adresi;
- 4) no elektroenerģijas sadales sistēmas operatora — datus par adresēm, kurās ir elektroenerģijas pieslēgums;
- 5) no dabasgāzes sadales sistēmas operatora — datus par adresēm, kurās ir dabasgāzes pieslēgums;
- 6) no siltumapgādes komersantiem — datus par adresēm, kurās ir siltumapgādes pieslēgums.

(9) Ministru kabinets nosaka informācijas sistēmā iekļaujamo informāciju, tās apjomu, apstrādes noteikumus, glabāšanas termiņus un piekļuves noteikumus, kā arī informācijas sistēmu auditācijas pierakstu uzglabāšanas, atklāšanas un izsniegšanas nosacījumus un kārtību.

(10) Katru datu apstrādi informācijas sistēmā auditē. Auditācijas pierakstus glabā 24 mēnešus, nodrošinot tiem ierobežotu piekļuvi.

(11) Informācijas sistēmā uzkrātos šā likuma 6. panta pirmajā daļā minētos fizisko personu datus glabā 24 mēnešus un pēc tam dzēš.

Pārejas noteikumi

1. Šā likuma 2. panta ceturtajā daļā minētās informācijas sistēmas izstrādei un uzturēšanai, kā arī šā likuma 2. panta otrajā daļā paredzētā atbalsta pasākumiem nepieciešamais finansējums 2023. gadā tiek nodrošināts no finansējuma, kas likumā "Par valsts budžetu 2023. gadam un budžeta ietvaru 2023., 2024. un 2025. gadam" plānots budžeta resora "74. Gadskārtējā valsts budžeta izpildes procesā pārdalāmais finansējums" programmā 15.00.00 "Finansējums Energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma samazinājuma pasākumu likumā noteikto terminēto atbalsta pasākumu īstenošanai".

2. Būvniecības valsts kontroles birojs līdz 2024. gada 31. decembrim nodrošina mājāsaimniecības lietotājiem tiesības atteikties no viņu personas datu turpmākas apstrādes informācijas sistēmā un no iespējas pretendēt uz atbalsta saņemšanu, ja persona to nevēlas.

Likums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā izsludināšanas.

Likums Saeimā pieņemts 2023. gada 23. novembrī.

Rīgā 2023. gada 7. decembrī

© Oficiālais izdevējs "Latvijas Vēstnesis"